

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Lintualuevastaava Margus Ellermaa
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki

Ympäristölautakunta
Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Tiedoksi: ELY-keskus, Suomen ympäristökeskus, Metsähallitus

Asia: Lausunto Vanhankaupunginlahden lintuvesi -Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta 2015–2024

Lausunnon antaa: Lausuja on Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry. Yhdistys on seurannut suunnittelualueen linnustoa vuosikymmeniä. Alue on merkittävin harrastuskohde jäsenistöllemme (2600 jäsentä). Yhdistys on ollut edustettuna pitkään Viikki-työryhmässä sekä lausuttavana olevan hoito- ja käyttösuunnitelman asiantuntijaryhmässä.

Yhteenvedo

Suunnitelma 2015–2024 sisältää edelliseen suunnitelmaan nähden riittävämmän mitoitettuja luonnonsuojelullisia hoitotoimia. Tringa kannattaa niiden toteuttamista ja ehdottaa lisäksi, että suunnitelman toteuttamiseen palkataan koordinaattori, joka hoitaa toteuttamiseen liittyvää byrokratiaa ja on konkreettinen yhteys- ja vastuuhenkilö suunnitelman toteuttamisessa. Aikaisemman suunnitelman yhteydessä sellaista ei ollut eikä merkittäviä hoitotoimia toteutettu ja/tai ne jätettiin kesken. Seurauksena alueen suojeluarvot heikkenivät suunnitelmakauden aikana ja panostetut resurssit valuivat hukkaan.

Linnuston tila hälyttävä

Natura-alueen suojeltavan linnuston tila on tällä hetkellä heikko: kahdeksasta pesivästä suojeluperustelajista vain yhdellä on elinvoimainen kanta Natura-alueella (harmaahaikara, kts. lausunnon liite). Edellisen suunnittelukauden (2005–2014) aikana kosteikon linnuston tila heikkeni (suunnitelman kuva 4.36, sivu 46), mikä johtui pääosin luonnonsuojelullisen hoidon laiminlyönnistä – juuri suojeltavalle lajistolle tärkeät hoitotoimenpiteet laiminlyötiin (suunnitelman taulukko 2.1, sivu 12). Alue on siis tällä hetkellä suurelta osin lähivirkistyskohde, vaikka se voisi olla yksi kansallisista ja kansainvälisistä luontomatkailebrändeistä kymmenine tuhansine matkailijoineen vuodessa.

Toteuttamiseen tarvitaan nimetty koordinaattori

Kosteikkolinnut reagoivat nopeasti ja positiivisesti hoitotoimenpiteisiin, kuten niittoon ja laidunnukseen, kunhan niitä toteutetaan suunnitelmallisesti ja riittävällä teholla – rahoille saa ehdottomasti hyvin vastinetta (Ellermaa & Lindén 2011). Toimenpiteistä tärkein kuitenkin puuttuu lausunnolle lähetetystä suunnitelmasta:

hoidon toteuttamiseen tulisi palkata suunnitelmakauden alussa kokopäiväinen koordinaattori ja jatkossakin vähintään osa-aikainen. Muiden virkatöiden ohessa edellisen suunnitelman koordinointi ei näemmä onnistunut ja sen vuoksi tarvitaan oma pesti tähän.

Voimalinja poistettava

Koko alueen hoitoa vesittää linnustonsuojelullisesti arvokkaimman alueen halkova voimalinja: se pirstoo avoimuutta vaativien lajien elinympäristön (tähyilypaikka pedoille), on lentoeste saapuville muuttolinnuille (väistö- ja törmäystilanteita) ja on lisäksi valtava maisemahaitta. On siis huomattava, että luonnonsuojelullisesti suurempi ongelma on elinympäristön pirstoutuminen, ei törmäykset. Huomiopallot eivät ratkaise tätä pienempää ongelmaakaan, sillä suurin osa kosteikkolintujen törmäyksistä tapahtuu öisin. Ympäristökeskuksen tulee nopeasti aloittaa neuvottelut voimalinjan omistajan kanssa maakaapeloinnin aikataulutuksesta.

Ruoppaukset ja laitumet toteutettava täysimittaisina

Natura-alueen suojelutavoitelajit vaativat avointa ympäristöä. Tällä hetkellä niille sopivaa ympäristöä on vain 10 % Natura-alueesta. Suojelutavoitteet voitaisiin saavuttaa, jos osuus kasvatettaisiin 50 %:iin. Suunnitelma tähtää kuitenkin vain noin 30-prosenttiseen avoimuuteen. Tämä ei ehkä riitä suojelutavoitteiden saavuttamiseen. Joka tapauksessa suunnitelmassa esitetyt laidunten laajennukset, niitot, laikutukset, raivaukset ja ruoppaukset tulee kaikki toteuttaa, jotta suojelutavoitteita voitaisiin lähestyä.

Seuranta ja tutkimus

Suunnitelmassa ehdotettu seurantaohjelman laatiminen ja kehittäminen tieteelliseen suuntaan on välttämätöntä.

Kuntalaiset kannattavat suunnitelman rahoitusta

Tringa ry, yksi luontoa harrastavien kuntalaisten edustajataho, kannattaa kunnan varojen satsausta suunnitelmassa ehdotettuihin toimiin (suunnitelma s. 114–120). Valtion tulee budjetoida oma osuus mm. palveluostoihin. Näihin kustannuksiin tulee kuitenkin lisätä suunnittelukoordinaattorin palkkaaminen. Tärkeää olisi myös hoitotoimenpiteiden priorisointi palveluvarustuksen kustannuksella. Ensin pitää palauttaa elinvoimainen luonto ja vasta sitten luoda paikat sen ihailuun.

Lopuksi

Lopuksi haluamme korostaa, että Vanhankaupunginlahden ympäristössä on tapahtunut suuria muutoksia viime vuosikymmenten aikana, minkä takia kosteikkoalue on pienentynyt huomattavasti. Tämä ilmenee lausunnon liitteinä olevista kartoista (ilmakuva 1940-luvulta), joihin on merkitty sinisellä rakentamisen ja maantäyttöjen myötä hävinneet luontoalueet. Tringa on vaatinut kaavojen muistutuksissa lakisääteistä Natura-arviota, jonka tarkoituksena on säilyttää Natura-alueet koskemattomina. Kaupunki ei asiaa ole kuitenkaan huomionnut. Koska entisestä luontoparatiisista on hävinnyt paljon, on sitäkin enemmän panostettava säilyneiden alueiden hoitoon ja suojeluun.

Helsingissä kesäkuun 30. päivänä 2015
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry

Seppo Vuolanto
Puheenjohtaja

Kirjallisuus

Ellermaa, M. & Lindén, A. 2011: Suomen linnustonsuojelualueiden tila: suojelu on unohdettu ja linnut voivat huonosti. – Linnut-vuosikirja 2010: 142-168. <http://www.birdlife.fi/suojelu/paikat/iba/IBA-kosteikko-vuosikirja-2011.pdf>

Liitteet

Vanhankaupunkilahden suojelun tila
Ilmakuva Vanhakaupunginlahden alueelta
Peruskarttakuva Vanhakaupunginlahden alueelta